

duhá že Kamca dolgo dolgo let ni videla. Dodevalo se nam je, da je ta dan napočila mila zora boljše bodočnosti, ktero je dozdej toliko let mračil „kamški strah“.

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** V okrožnici do deželnih predsednikov ukazal je minister notranjih zadev, da se vse potrebno pripravi za deželne zборе, ki se meseca septembra na delovanje skličejo.

Zadnjič smo poročali zastran posveta dalmatinskih drž. poslancev s hrvatskimi prvaki gledé združenja Dalmacije s Hrvatsko, kamor po svojim zgodovinskem pravu spada. Slovanske moči se pa Magjari bojé kot peklenščak križa. Brž sta toraj uradna lista: (magj.) nemška „Reform“ in „Pest. Lloyd“ poplašila magjarske politikarje, češ, da se v Zagrebu kuje neka zarotba, ktere stojita na čelu škof Strossmayer in ban Mažuranič, in ktere namen je, po združenju Dalmacije s Hrvaškim in slovenskih pokrajin s trojedno kraljevino napraviti jugoslovansko skupino dežel. Uradna „Agramer Ztg.“ je stopila temu nasproti in izjave v „Reformi“ imenovala „hudobno in neumno izmišljeno laž od konca do kraja.“ — „Obzor“ pa ravno stvari ne taji, ampak Magjarom hude brije zaradi njih strasti proti Slovanom. Tudi „Vld.“, ki je prvi to poročal, kar se dalmatinskega vprašanja tiče, ostane pri svojem in pravi, da se bodo ob svojem času te razprave objavile. — Mi rečemo le toliko, da važni zgodovinski dogodki vselej svojo senco raztezajo z bodočnosti v sedanost.

Na Českem napravilo je dné 1. jun. kat. pol. društvo sijajin zbor v Winterbergu. Predsedoval je knez Jurij Lobkovic. Razun odličnih katol. in narodnih žlahtnikov bilo je blizo 1000 kat. mož duhovskega in svetnega staná zbranih. Lep izgled za nas — zbegane, plašljive Slovence!

**Vnanji svet.** V Berlinu na Nemškem umrl je dné 26. maja za plućnico Herm. žl. Malinkrodt, dika nemških katoličanov in prebrisani voditelj kat. stranke v drž. in dež. zboru. Bil je neustrašen borilec za pravico in svobodo kat. cerkve proti krutemu nasilstvu Bismarkovemu in nja pritlikovcev. Pri vseh katoličanih vzbudila je nenadna smrt pristréno sočutje, pri avstrijskih liberalcih pa škodoželjnost in roganje. „Nar.“ postavim imenuje blagega moža „fanatikarja“, dasi mu nehoté priznati mora „nemali talent, kterege po navadi klerikalcem menjka“. Oj, radikalni Jurček, kakošen „talent“ si vendar ti!

## Za poduk in kratek čas.

V zadevi Slomškovega spominka.

Skoro bo 10 let, kar so se začeli darovi za Slomšekov spominek nabirati, pa nikjer ni

ne duha ne sluha, da bi se blagi namen uresničil. Leta 1872 je „Gospodar“ o tej stvari spregovoril, in oglasili so se rojaki pokojnega Slomškega, vrli Ponikljani, s ponudbo, da bi se v nja rojstnem kraju spominek postavil. Izvedli smo tačas, da znaša fond kakih 5000 gld., ki so v mariborski hranilnici. Kakor čujemo, se je lani denar pri mariborski eskomptni banki na obresti vložil. Eskomptna banka sicer za 1 procent več plačuje, ali pri sedanjem denarnem stanju ne dajejo eskomptne banke dovoljnega poročstva. Ko bi se bil postavni odbor o tem vprašal, bi bil brez dvoma odločil, da naj denar, ako se še v stavljenju spominka porabiti ne more, rajši v hranilnici ostane.

Toda vprašanje zastran večega ali manjšega poročstva ni uzrok, da to stvar zdaj zopet sprožimo; povod temu daje nam stanje mariborske čitalnice, čije predsedništvo si je v tej zadevi pravice prisvajalo, ktere mu ne pripadajo. Čujemo namreč, da šteje čitalnica le še kakih 15 udov! Pri tem pičlem številu se držati dolgo ne more. V §. 14. čitalničnih pravil je pa določba, da — če društvo preneha, — pripada nja „imetek jugoslovanski akademiji v Zagrebu.“

Skrajni čas je torej stvar do gotovosti spraviti in določiti, kdo da ima pravico razpolagati z denarjem za Slomšekov spominek. Še lani, ko je šlo za to, da škofištvo zopet enega v odbor za Sl. spominek voli, se je čitalnično predsedništvo prosilo, da naj blagovoli v pregled poslati osnovo odborovo, ki mora med listinami čitalnice biti. Zgodilo se to ni, češ, da koncepta najti ni. Izvoljen pa je bil preč. g. župnik in kanonik M. Glaser. — Načrta odborove osnove nam ni treba, ker je v škofijski pisarnici vsa korespondencija v tej zadevi shranjena. Vsled teh oficielnih pisem stoji stvar tako-le:

1. V svoji vlogi od dné 1. okt. 1865, podpisanej po g. dru. Srncu, kot predsedniku čitalnice, in g. J. Sumanu, kot tajniku, prosi čitalnični odbor kn. šk. konsistorij, da naj blagovoli izmed duhovenstva voliti dva odbornika v komité za Slomšekov spominek. To se zgodi. — Da svet vidi, kakošen duh da je tačas še navdajal naše „narodnjake“, naj posnamemo naslednje stavke z omenjene vloge. „Dobro vemo“ — tako se bere v vlogi, — „da se tiče ta zadeva viših krogov memo našega, in da so naše moči preslabe, doseči zaželeni namen brez sodelovanja drugih. Zlasti naša sveta cerkev slavi Slomškega kot uzornega škofa, kot osnovevalca mnogo blagih kršanskih društev in drugih imenitnih cerkvenih naprav... Upajé, da se nam spolni ta prošnja in želja, sklenol je odbor našega društva, da ponižno povabi slavni konzistorij, da bi izbral dva odbornika, ki bi z dvema odbornikoma našega društva in z našim začasnim prvosednikom vred osnovali komité itd.“

2. V drugi prošnji od dné 25. okt. 1865, podpisanej od dra. Srnce in dra. Ulage, ki je bil

z drom. Vogrinom v komité voljen, prosi sestavljeni „opravilni odbor“, (Exekutiv-Ausschuss), da naj blagovoli preč. konzistorij gospode dekanov po škofiji pooblastiti, da razpošiljajo „pozive“, ktere je pripravil „opravilni odbor“, dotičnim faram z vpisnimi polami vred, da se začne nabiranje prineskov. V isti vlogi naznanja „opravilni odbor“, da so v seji 12. listopada 1865 za odbornike imenovani vsi č. č. dekanji škofije. — Tudi to prošnjo je preč. škofijstvo uslišalo, s tem pa tudi potrdilo volitev vseh labodskih dekanov kot pravih udov odbora za Slomšekov spominek, in v odpisu od dne 29. listopada 1865 naznanilo, da naj dekanjski uradi nabrane zneske neposredno pošiljajo tačasnemu „kasirju“ komiteta, dru. Prelogu.

3. Kn. vl. škofijstvo razposlalo je vabila za nabiranje prineskov tudi drugim slovenskim škofijam, odkodar so zneski — po spričevanju dnevnih zapisnikov — redno dobajali v škofijsko pisarnico, ki jih je oddajala denarničarju.

Iz vsega tega sledi nepobitno:

1. Pravi odbor za Slomšekov spominek sestavljen je iz vseh č. č. gg. dekanov labodske škofije, kateri imajo kot zastopniki darovalcev odločilno besedo pri vsem, kar se fonda in stavljenja spominka tiče.

2. Poleg tega odbora je v Mariboru izvrševalni alj „opravilni“ komité, sestavljen iz dveh, od škofijstva voljenih duhovnikov, iz dveh gospodov od čitalnice\*) z njenim načelnikom vred, ki predseduje pri sejah izvrševalnega odbora. V področje „zvrševalnega“ komiteta spada — kakor se to po vsem svetu razumeva — izvrševanje sklepov širšega odbora, druga pa čisto nič ne! To je izvrševalni komité sam dejanjsko spoznal, ko je pred nekaj leti v zadevi Sl. spominka vse dekane k seji bil povabil.

3. Mariborska čitalnica nema z denarjem za Slomšekov spominek čisto nič opraviti; ta fond ne spada v nje „imetek“, torej ga tudi ne zadeva §. 14. čitaln. pravil, ki le govori o imetku čitalnice. — Če bi toraj čitalnica nenadoma prenehala, bi moralo — že z ozirom na vnanje škofije — preč. škofijstvo fond za Slom. spominek po pravni poti reklamirati. — Naše pojasnjenje, opirajoče se na oficielno korespondencijo, bodi pa javen in glasen protest proti vsakej nepostavnosti in samovoljnosti gledé fonda za Slom. spominek.

Slednjič prosimo, naj izvrševalni komité nemudoma skliče ves odbor, to je: povabi č. č. gg. dekane v posvet, ter se naj postavi na dnevni red:

1. Stanje fonda in kje da naj bo denar na obresti vložen?

2. Ali ne kaže, izvršiti željo in namen darovalcev in kako?

\*) Po načrtu bi imela v komitetu biti tudi 2 zastopnika mestne srenja; ali ta je njih volitev odrekla, češ, da ne spada to v srenjske zadeve. To si moramo prav dobro zapomniti.

3. Naj se sestavi izvrševalni komité tako, da se je nadjati krepke in umne delalnosti.

## Slovensko slovstvo.

Častite gospode duhovnike in posebno še voditelje kat. političnih društev delamo pozorne na izvrstno knigo, ki je ravnokar v društveni tiskarni sv. Mohorja v Celoveu na svetlo prišla: „Ansprachen und Predigten“ v letih 1866—1874, ktere so imeli prečast. knezoškof Krški, Dr. Val. Wiery. „Kärnt. Bl.“ poroča o tem delu naslednje: „Na 7 tiskanih polah obsega knjižica 17 nagovorov. V kratkem sledita še dva snopiča teh nagovorov in predig. Drugi obsegal bo nagovore od leta 1866 (ob priliki vojske, ko so bile posebne pobožnosti v čast s trnjem kronane glave); tretji snopič bo podal nagovore na starega leta dan, ob priliki obletnice škofovega vmeščenja (8. dec.) in ob raznih drugih prilikah. — Nagovori od tako slovečega govornika načrtani ne potrebujejo še posebnega priporočila; le to rečemo, da je gradivo prav primerno in originalno odbrano, razvriščenje naravno in priprosto, beseda izbórna in pristréna. Predigarji, sezite po teh uzornih nagovorih! Dobivajo se po vseh bukvarnicah.“

## Razne stvari.

(O volitvi srenjskega zastopa v Celjski okolici) se nam piše: Dne 1. junija volila je prva skupina in zmagali so vsi narodni poštenjaki z 84 do 102 glasov. Borba je bila huda, ker je mnogo sicer národnih, pa premalo politično izurjenih mož, ki bi umeli potrebo pri glasovanju združevati glasove, a ne trmasto cepiti. Mestni nemčurji imeli so po 40—50 glasov. — V 2. skupini je zmaga tudi gotova, ker je tukaj med 96 volilci komaj kakih 10 nemčurjev. —

(Poslavljenje Celjskega župana) vršilo se je v nedeljo 31. maja, ter mu je okr. glavar g. Haas pripel Franc-Jozefov red. Popoldné ob 3. uri bil je obed izvoljenih gostov in Nekermanovih somiselnikov pri „Kroni“. Izmed duhovščine je seveda le g. opata ova sreča zadela. Na večer bila je baklada in „Ständchen“.

(V prilogi) k denešnjemu listu podajemo popis ročne mlatilnice in druge na vitalo iz Prške fabrike, ki ima svojo zálogo pri g. Jož. Debevcu v Ljubljani.

(Slovensko „dramatično društvo.“) Pri shodu prijateljev slovenskega gledališča je bilo sklenjeno, da se prične splošna nabira, da se pokrije primanjkljaj 1200 gld., ktereга ima „dram. društvo“ od pretekle gledališke sezone. Nabiralne pôle so že sprejeli dotični gospodje in razposlale so se že tudi po vsi Sloveniji poverjenikom „dram. društva“ in drugim domoljubom. Ker je v prvi vrsti od ugodnega vspeha teh nabir odvisen daljni obstanek slovenskega gledališča, ki je gotovo